

דף קשר - רבני בתי ספר מחוז ירושלים

מתוך ההשתלמות - עולים חדשים

ילדים עולים והציג בפנינו מקצת מעולמם של העולים.

העולים הטריים חיים בסתירה. מצד אחד הם חיים באופוריה של הגשמת חלום וקיום מצווה גדולה ומאידך הם עוברים משבר גדול. החיפושים אחרי מקור פרנסה, מוסדות חינוך מתאימים לילדים וקהילה המתאימה להם מביאים אותם למצב בו הם נמצאים במאבק תמידי לשרוד. העליה מארצות רווחה ראויה לשבח אבל צריך לדעת שעולים רבים רואים את החזרה לארץ המוצא כאופציה.

הקשיים של העלייה אינם פוסחים על הילדים. חלקם היו תלמידים מצטיינים בחוץ לארץ ומטבע הדברים הישגיהם יורדים. דבר זה מביא לדימוי עצמי נמוך.

בתי ספר לפעמים טועים בנתינת חופשיות גדולה מידי לעולים, על ידי זה שמעניקים להם אפשרות "לגלישה חפשית"

המשך בעמוד 4

ואומרים שבחוו"ל הרגישו יותר תמימות וקביעות בדרכם דרך העבודה כי מיד שבאים לארץ ישראל מתעוררת תביעה פנימית לעבודה בדרך גבוהה ומעל גבוהה וקיים ניגוד פנימי על כל ההרגשים הכהים של הגלות ומי שאינו יכול לעמוד על סוד זה או שמתעקש לעמוד על דרכו הישנה הרי הוא מאבד עצמו לדעת וגורם רעה לעצמו וסוף סוף בא לידי עון המרגלים להוציא דיבה על הארץ שהיא ארץ אוכלת יושביה וממעטת תורה ויראת שמים.

בשערי ארץ ישראל ובשערי ירושלים עומדים הכן כל כלבי הסטרא-אחרא ורוצים לפגוע בנשמות ישראל החפצים להכנס אל תוך השערים ולקרוע אותם לרסיסים ואין שום פלא אם יש שמצליחים להתנקש במחשלים ולנתקם לפי שעה ממקור קדושתם... (עמודים רכ"ט, רל"ז ועוד).

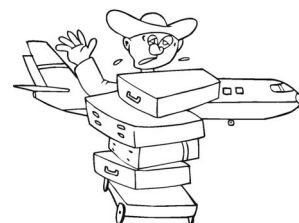
הרב ארי קוטלר עובד עם

החברה הדתית כולה מתמודדת עם הנוער המתבגר, אבל אצל נערים עולים הבעיות וההתמודדויות שיש מתעצמות. מאמר שהופיע בביטאון ה-OJ (Jewish Action) לפני כשנתיים בנושא ה"כיכריסטים" מדגיש את האחוזה המכובד של נוער עולה המוצא את עצמו מחוץ למסגרות הלימודים הרגילות. חשוב לציין שילדי עולים שלא נקלטים טוב יכולים להיות כאלה שנמצאים בארץ שנים רבות.

הרב חרל"פ זצ"ל ב"מעמיני הישועה" מסביר את הקשיים הרוחניים העומדים בפני היהודי העולה לארץ ישראל. "עבודת ה' בארץ ישראל דרושה שתהיה בתכונה עליונה למעלה מכל שכן ועונש, כי אם מצד הגאווה העליונה של רוממות ד' ועוזו יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה. וזוהי הסבה לנפילות בארץ ישראל שמתאוננים על זה הרבה יראי ד'

שבט תשס"ה
מספר 4

- 1 מההשתלמות
- 1 יומם ולילה
- 2 חידון דמויות
- 3 שאלות ותשובות
- 3 הלכות טלויזיה וידאו ו-DVD
- 4 עדכונים שוטפים
- 4 די בכל אתר ואתר

יומם ולילה - ואפילו בהפסקות

המשנה, ואילו אחרים יצאו כשבדיהם מושגים או מושגים חדשים, למרות שהם לא הבינו את כל המשנה. בקרית ארבע, הרב אברהם מזרחי מנהל "חדר שינון" בהפסקות (ראה דף קשר מספר 3).

בבית ספר רמת מודיעים בחשמונאים, סגן בית הספר הציע לי שנתחיל בלימוד "שנים מקרא" בהפסקות. הלימוד מתקיים פעמיים בשבוע ואנחנו מספיקים בדרך כלל 5-6 עליות מהפרשה. כל ילד קורא פסוק בתורו והמשתתפים האחרים חוזרים אחריו. גם בלימוד הזה משתתפים ילדים מכיתה א' ועד כיתה ו'.

את המודעות לפעילות התורנית בבית הספר בהשקעה (הכנה וזמן הפעלה) יחסית קטנה. בנוסף, ניתן להיעזר בהפעלות באנשי צוות אחרים: בנות שרות לאומי ומורים אחרים.

בין צורות הלימוד הקיימות:
בבית הספר שדי חמד במעלה אדומים התלמידים מתאספים עם הרב בהפסקה ללימוד משנה יומית. בכל מפגש לומדים משנה אחת. ביקרתי בבית הספר בחודש שבט והלימוד עסק במשנה מסכת מגילה לקראת חג הפורים. המטרה: לסיים את המסכת עד פורים. ילדים מכל הכיתות השתתפו, וניתן היה לראות שחלקם הבינו את כל

צבי האריס לימוד תורה בהפסקות- פושט צורה ולובש צורה...

גיליתי שלימוד תורה "לשמה" בזמן ההפסקות קיים ונושא פרי במספר בתי ספר שביקרתי בהם השנה. בכל מקום צורת הלימוד והחומר הנלמד שונה קצת, אבל זה מחזה נהדר לראות תלמידים מכל שכבות בית הספר באים ללמוד בהפסקה.

הפרוייקט הזה מומלץ לכולם אבל הוא יכול לסייע במיוחד לרבנים העובדים במשרה מצומצמת. לימוד בהפסקות מעצים את נוכחות הרב בבית הספר וגם מגביר

"לימוד בהפסקות מעצים את נוכחות הרב בבית הספר וגם מגביר את המודעות לפעילות התורנית בבית הספר בהשקעה (הכנה וזמן הפעלה) יחסית קטנה. בנוסף, ניתן להיעזר בהפעלתו באנשי צוות אחרים..."

חידון דמויות התנ"ך

מתוך עבודת הרב מוטי פישפודר,
בי"ס נתיב זבולון- מודיעין

קווים כלליים: במשך השנה אנחנו עורכים מספר מיני-חידונים על דמויות מהתנ"ך. לעיתים החידונים הם על מושגים מהתנ"ך כמו שופר או הגשם. בסוף הלימוד מתקיים חידון קטן בכתב והמשתתפים מצטיינים זוכים בפרסים. בכל פעם מתפרסמת הודעה הכוללת את תאריך החידון ואת הפרקים והפסוקים המלמדים על הדמות או הנושא.

הזמן: שבועיים עד שלשה שבועות לכל דמות.

מטרות: לימוד עצמי, הרחבת מושגים, ידיעה בתנ"ך וכו'.

דוגמאות: לפניכם פרסומים של מספר חידוני דמויות. באתר יופיע גם טופס חידון לדוגמא.
www.betsefer.halachayomit.com

חידון דמויות התנ"ך

לדמותו של יתרו

במקביל לפרשות השבוע האחרונות נלמד על דמותו של יתרו ויחסו למשה ולעם ישראל בכלל.

מה ליצנות? ללמוד על דמותו של יתרו מתוך חומשי שמות פרשת שמות פרק י' בפסוק י"א-כ"ד ופסוק י"ב פרשת יתרו פרק י"ח חומש במדבר פרק י' פסוק כ"ט-הסוף

מתי? יום חמישי כ"ב שבט

בהצלחה!!

הזוכים!!

לדמותו של כלב בן יפונה

- 1- שהם, ג' 2
- 2- ליאל, ג' 1
- 3- יוסף גלנץ, ג' 1

כל הבוקר!!

דמות מספר 3

אל ליהר

הפעם נבחן על דמותו של אליהו הנביא מתוך ספר מלכים א' פרקים יז-יט, כא, ומלכים ב' פרקים א'-ב'.

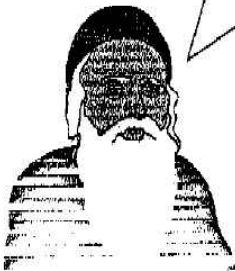
אי ומה? ילדי כיתות ג'-ו' מוזמנים להצטרף ללימוד ולהבחן על דמותו של אליהו מתוך ספר מלכים.

מה עלי לחשוב? יש ללמוד את הפרקים מספר מלכים א' העוסקים בדמותו הפלאית של אליהו. והם: פרקים יז-יט, כא' וכן בפרקים א'-ב' בספר מלכים ב'.

אתי מאבחן? ביום חמישי כה בטבת.

זאם אופאניס זמבטלר, חאוז זלכות קפריסוס
נתיב זבולון עולים מעלה מעלה בנתיב
תורה.

אתה מצטרף??

קבוצת. קרב אוטי

והפעם: לכבוד הגשם והסתיו נלמד הפעם על- הגשם בתורה!

חידון דמויות התנ"ך חוזר!!
"יש!"

מה זה חידון דמויות התנ"ך? חידון דמויות התנ"ך זהו חידון שמתקיים אחת לשבועיים לתלמידים מכיתות ג' - ו'. בפינת הרב ובלוח המודעות בכל כיתה יופיע המודיע על דמות החודש והפרטים הנדרשים על מנת להשתתף בחידון. החידון הוא רשות, כמובן...

מה עלי לעשות? לבדוק מהו החומר לחידון, ללמוד היטב ו לחידון {בכתב} בתאריך שיופיע בדף.

החומר לחידון:

- בראשית, פרק ב', פס' ד' - ז'.
- בראשית {פרשת נח} פרק ז' ופרק ט', פס' ח' - יז'.
- שמות {פרשת וארא} פרק ט, פס' יז - סוף הפרק.
- דברים {פרשת עקב} פרק יא, פס' י - כא.

התאריך: יום חמישי כ"ז במר - חשוון

אז.. בנתיב זבולון עולים סעלה סעלה בנתיב התורה

אתה מצטרף?

פרק אוטי

השופר!!

חידון דמויות התנ"ך:

שם וכיתה: _____

שאלות:

1 - להיכן צריך היה ללכת אברהם לעקוד את יצחק ובאיזה יום ראה את המקום מרחוק?
 _____
 _____

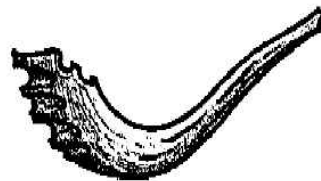
2 - מה הקריב אברהם במקום בנו וכיצד?
 _____
 _____

3 - מהם הדברים שהיו על הר סיני כשנתן ה' תורה עליו ומהו הקול הנשמע ברקע?
 _____
 _____

4 - כתבו בקצרה כיצד כבשו ישראל את יריחו ומה תפקידו של השופר בכיבוש?
 _____
 _____

5 - בכמה שופרות תקעו לוחמי גדעון ומה הייתה המטרה?
 _____
 _____

בהצלחה!

שאלות ותשובות

הרב דניאל לוי, ביי"ס בית אל בנות

בכניסה לבית ספר מוצב קלסר על סטנדר מיוחד ובו מאות תשובות שהרב דניאל השיב לתלמידותיו. לפני כמה שנים בית הספר הדפיס קובץ תשובות, אלו דברי הרב דניאל מתוך הפתיחה:

בחוברת זו מוצגות חלק משאלות שתלמידות בית-ספרנו בבית-אל שואלות בפנייה ישירה ועצמאית על ידי טפסים העומדים לרשותן. השאלות הן מכיתה ב' עד כיתה ח', ובדרך זו הן מגלות חלק מעולמן הרוחני ועוזרות לנו לכוון את צעדינו בעבודת החינוך. שאלות אלו התפתחו

לעיתים לדיון כיתתי בעזרתה ובהדרכתה של המחנכת, ולעיתים אפשרו לנו לפתוח נושאים שאין להם מקום במסגרת הכיתה.

בתשובות לא התיימרנו לחדש או להכריע בסוגיות הלכתיות אלא רק לסדר את הדברים בפני התלמידות, לכן השתדלנו, כפי כוחנו, להביא כל דבר עם ציון מקור, וכך ציינו שיטות שונות.

אם סידור דברים אלו יעזור למישהו כהורה, כמורה או כתלמיד, יהיה זה שכרנו. כאן המקום להודות לרב זלמן ברוך מלמד שליט"א, רב ישוב בית-אל ב' וראש ישיבת בית-אל, ולרב שלמה חיים הכהן אבינר שליט"א, רב הישוב

בית-אל וראש ישיבת "עטרת כהנים" שהיו מוכנים תמיד להדריך להורות ולענות לפניות של בית הספר. כמו כן עלי לציין את עבודת צוות ההנהלה היודעת לקדם ולעודד כל יוזמה, את שיתוף הפעולה עם המחנכות שבעזרתן יכולנו, אני מקווה, לפנות לכל תלמידה בצורה המתאימה לה ואת עבודתה המסורה של הג"ב לאה רבינוביץ בעריכה הלשונית של התשובות.

ועליכן, תלמידות יקרות, נאמר "אמר רבי חנינא: הרבה למדתי מרבתי, ומחברי יותר מרבתי, ומתלמידי יותר מכולן" (תענית ז.).

המשך בעמוד הבא

טופס לדוגמה
שאלה לרב ביה"ס

תכנית שעורי הלכה – "הלכות טלוויזיה וידאו ו-DVD"

בנושא הנלמד, וכשהם הגיעו לשאלות ולתשובות בעצמם, היה להם הרבה יותר קל לקבל את הדברים ולהפנים אותם. מספר תלמידים שלחו שאלות לרבנים באתרים השונים (עודדתי אותם לעשות זאת על מנת שידעו לשאול כך גם בעתיד כאשר לא יהיה לידם ואני מקווה שהם ממשיכים בעיון באתרים הללו בזמנם החופשי (גם בנושאים אחרים). התלמידים התבקשו לסכם את התשובות שמצאו, ולאחר מכן דנו עליהן בכיתה. החוויה היתה גדולה, הלימוד היה מרתק ומעניין, והידע ההלכתי שרציתי להקנות להם, הוקנה מתוך לב פתוח לקבל. לסיכום הייתי אומר: כאשר אני בא ללמד תלמידים הלכה, אין אני מקנה להם אינפורמציה בלבד, אלא אני מקנה להם אמונה ודרך חיים. אשר על כן אני רוצה למצא דרך שתפתח את לב התלמידים לשמוע ולקבל.

התכנית השנתית של לימודי ההלכה, אלא ברצוני לנצל במה זו לתת דוגמה כיצד ניתן לקיים שעור הלכה מעניין ולא במתכונת הרגילה של "קרא את סעיף... וכדו". על מנת לגוון, ליצור עניין ולאתגר את התלמידים, החלטתי שאחד הנושאים אותו נלמד יהיה "הלכות טלוויזיה וידאו ו-DVD". כבר בהצגת הנושא, התלמידים הסתקרנו והדבר הגביר להם את המוטיבציה ללמידה. כמובן שהעלנו את השאלה היכן ניתן למצא התייחסות הלכתית לעניינים אלו, ומתוך כך למדנו מספר שעורי הלכה בחדר המחשבים באמצעות חיפוש ארוכים באתרי האינטרנט, ובעיקר באתר של "מורשת" ובאתר של "כיפה". התלמידים נחשפו לאתרים בעלי תוכן. התלמידים קראו שאלות ותשובות גם בעניינים אחרים שלא בדיוק היו חלק מהנושא (זאת במסגרת החיפוש אחר שאלות

מאת הרב יהודה ישרים, בית חינוך לתורה, מדעים ואומנויות – אמ"ת מעלה אדומים

החטיבה הצומחת של אמ"ת במעלה אדומים מונה חמש כיתות (ז' בניס, ז' בנות, ח' בניס, ח' בנות וט' בנות - באנפים נפרדים).

במסגרת עבודתי כרב ביה"ס הנ"ל, הנני מלמד הלכה בכיתות ז' וח' את הבנים והבנות. רבות התלבטתי וחשבתי מה עלי ללמד וכיצד עלי ללמד. מתוך הבנה עם מנהל בית הספר החלטנו שלא יינתנו ציונים בתחום ההלכה, הנושאים ייקבעו על ידי, ואני אגדיר מהן המטרות אותם אני מציב לתלמידים בתחום לימודי ההלכה.

כבסיס ללימוד ההלכה ומתוך מטרה להקנות לתלמידים את ההרגל בפתיחת ספר ההלכה, רכשו התלמידים את קיצור שולחן ערוך של הרב חיים דוד הלוי. היריעה קצרה מלפרט מה

על מנת לגוון, ליצור עניין ולאתגר את התלמידים, החלטתי שאחד הנושאים אותם נלמד יהיה "הלכות טלוויזיה וידאו ו-DVD". כבר בהצגת הנושא, התלמידים הסתקרנו

עולים חדשים המשך

בכל (כלומר לא נדרש מהם התקדמות) בכל תחום ומקצוע מלבד השפה וחברה. לרוב מדובר בילדים שרגילים לעמוד בפני אתגרים לימודיים והם משתעממים.

בית הספר חייב לבחור בזהירות מספר נושאים שהוא ידרוש בהם התקדמות ומספר תחומים שינתן בהם "הנחה" עד שהעולה ילמד את השפה ויתאקלם.

העולה זקוק ליחס אישי והרגשה שניתנה לו אפשרות לבטא את עצמו. מחנכי ילדים עולים חייבים לשמור על קשר וליידע את ההורים על כל הנעשה. צריך לקחת בחשבון שיתכן שההורים אינם מבינים את דפי הקשר של בית הספר וישמחו לקבל עדכון מהמורה בטלפון. במקרים רבים הורים עולים באים מקהילות אשר הם היו מעורבים מאד בבתי הספר של ילדיהם ואילו כאן הם נחשמים מפני אי ידיעת השפה.

ההורים עוברים התאקלמות גם לתרבות החינוך הישראלית. הם אינם רגילים למורים שיוצאים לחודש מילואים או חופשת לידה בת שלשה חדשים (ויותר). הם רגילים לבתי ספר אשר לוח הפעילות והטיולים של כל השנה מופצת בין ההורים בחודש אוגוסט.

בדומה למה שצינו בסיכום בנושא הילד החריג, התפקיד הגמיש במידה מסוימת של רב ביה"ס מאפשר לו לפתח קשר עם הילדים האלו ללא התובענות של ציונים ועבודת כיתה רגילה. גם כאן על הרב להתעניין במקרים מיוחדים ולתת סיוע למורים בעבודתם.

שאלות ותשובות המשך

שאלה לדוגמא מתוך החוברת (הרב דניאל לוי)

כסף ישן

שאלה: האם מותר לשחק בשבת במטבעות ישנות של כסף?

תלמידה: פלונית

כיתה: ז' טובה

תשובה: נושא זה שנוי במחלוקת: יש אומרים שכל חפץ או כל פעולה הדומים לאלו של ימי חול כמו כסף ישן או כסף מדומה, אסורים בשבת אפילו דרך משחק. ויש אומרים שאם אין כאן כסף ממש אלא שטרות מזויפים הדומים לכסף, מותר.

עם זאת, כולם מודים שמשחקי כסף; משחקים של קניה ומכירה, אינם מתאימים לרוח השבת, ופוגמים את קדושתה.

אם הכסף הישן הזה הוא חלק מאוסף של מטבעות שהם יקרים לאספנים, הרי הן מוקצה ואסור לטלטלו.

לסיכום: משחק בכסף ישן בשבת איננו אסור אלא שעדיף להימנע ממנו, ואם זהו כסף של אוסף החשוב לאספן, אסור לטלטלו כלל וכל שכן לשחק בו.

דניאל לוי

רב בית ספר בנות בית-אל

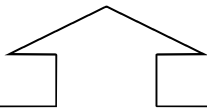
עדכונים שוטפים

גמול חינוך- נא לבדוק שאתם מקבלים גמול חינוך במשכורת. כדי לקבל את גמול החינוך ביה"ס צריך לשלוח לגזברות אישור שאתם מועסקים כרב ביה"ס ולבקש מהגזברות לאשר לכם את הגמול.

מדרשת התורה והארץ כפר דרום מציעה מגוון פעילויות של המדרשה הניידת לבתי ספר יסודיים. קיימות גם הפעלות לילדי חטיבת הביניים. בין תחומי הפעילות: חסד, כשרות המזון, כבוד הבריות, ישוב ארץ ישראל ועוד. לקבלת פרוספקט בדואר או בפקס צרו קשר עם המדרשה: 08-684-7088.

תהלים- מבצע תהילים, חוברות לכל ילד הכולל פרק אישי, 02-623-3633.

גמילות חסדים- מרפ"ד חמד"ת עמיחי בשיתוף מכללת ליפשיץ והמועצה העולמית לחינוך תורני הוציאו קובץ של 250 עמודים הכולל מיגוון פעולות ורעיונות להפעלה כיתתית ובית ספרית בנושא גמ"ח. להזמנת הקובץ: דליה 02-620-9027 (מתוך פרסום שהופיע בשבת בשבתו).

מצאתם חוברת, ספר אתר אינטרנט או מקור אחר שעוזר לכם בעבודתכם? שתפו גם אותנו. שלחו מידע וידיעות לפרסום בעלון.

די בכל אתר ואתר

הרמב"ם

ניתן לצפות בכתבי יד ודפוסים ראשונים של הרמב"ם מתוך האוסף של הספרייה הלאומית.

<http://jnul.huji.ac.il/heb/>

קלוח-

לוח עברי- לועזי עם זמני ההלכה. ניתן לכוון את הלוח לפי מיקום וכן את הזמנים לפי שיטות שונות בהלכה.

www.kaluach.org

חדש באתר- מצגות

באתר המשמש את רבני המחוז נפתח דף המכיל מצגות

חינוכיות. הרב אביה אלבה, רכז מחוז דרום, שלח מצגות על הרמב"ם והרב עוזיאל. מצגת נוספת במופיעה בעמוד זה מלמדת דרך תמונות את מצוות פדיון הבן. (מצגת זו בפורמט אקרויבט (pdf)).

נשמח לארח באתר מצגות נוספות לטובת כל הרבנים. www.betsefer.halachayomit.com

כשרות-

עדכוני כשרות של הרבנות הראשית לישראל, בפורמט אקרויבט.

<http://www.kipa.co.il/kosher/>

תודה לכל מי שטרח- ויטרח בעתיד לשלוח

חומר לעלון. מספר רבנים אמרו לי שהם שמחו לקבל את דף הקשר ואת הרעיונות של רבנים אחרים במחוז. הצלחת העלון תלויה בכם- נא לשלוח מאמרים, תגובות ודילמות מעבודתכם לעלון הבא. אפשר לצרף תמונות ומסמכים לכל מאמר:

צבי האריס

טלמון

ד.ג. מודיעין 71937

רצוי לשלוח את החומר בדיסקט או בדוא"ל:

tzvi@halachayomit.com

נא לציין אם יש נספחים (מסמכים, דוגמאות, תמונות וכו')-